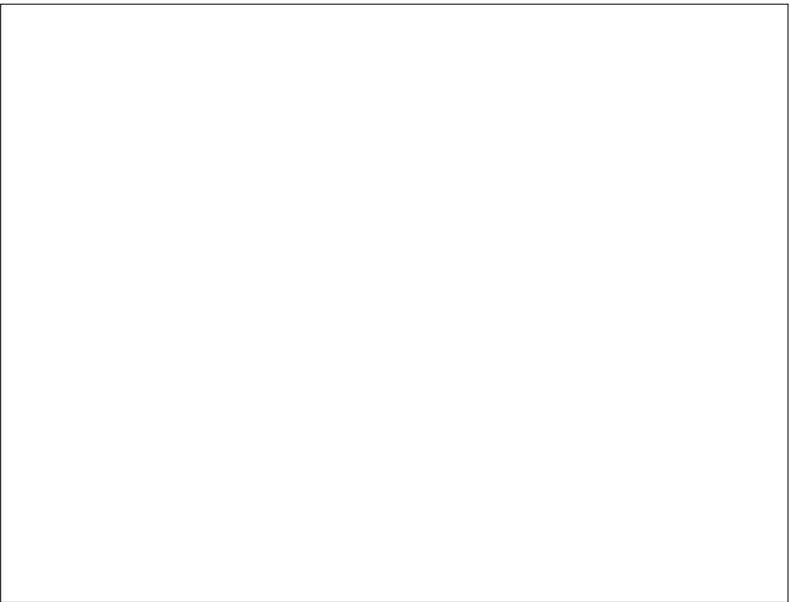

قرق تنها راه تنفسی جنگل‌های زاگرس

مشکل جنگل‌های غرب کشور اجتماعی و اقتصادی است

جنگل‌ها شاهد تیغیر بیش از حد هستیم تشریح کرد؛ در این بین در اکوسیستم‌های منطقه‌ای غرب کشور بارندگی تابستانه کمتر در نتیجه حرارت این اکوسیستم‌ها بیشتر می‌شود. این کارشناس جنگل ادامه داد: مشکل جنگل‌های غرب کشور عدم توجه دولت به زاگرس و وابستگی شدید معشیتی مردم منطقه به آن است. اذعان کرد، درواقع ما نتوانستیم زندگی مردم را تحت تأثیر طرح‌های جنگلداری که مشابه آن در شمال کشور به اجرا درآمده به لحاظ اقتصادی متناسب با حفاظت از جنگل ارتقا دهیم. اعتماد عنوان کرد، البته در طول سالیان گذشته از سوی افرادی همچون استاد غضنفری (استاد دانشگاه کردستان که در منطقه زاگرس بالایی مرکز تحقیقاتی دایر و در پی آن پیوندی بین زندگی مردم و احیای جنگل ایجاد کرد) در این راستا تلاش‌های بسیاری صورت گرفت اما بعد از درگذشت او این تلاش‌ها آنگونه که باید به ثمر ننشست؛ البته همچنان دوستان این عزیز در این زمینه در دانشگاه کردستان در حال تحقیق و تفحص هستند.

وی اذعان کرد، علاوه بر این تلاش‌های زیادی نیز توسط دکتر شعبانیان انجام شده تا بتوانند به

داد این جنگل‌ها برسند اما به‌نظر می‌رسد فقر در غرب کشور (روستاهای زاگرس‌نشین) وجود دارد و اصلی‌ترین مانع پیشبرد این اهداف است در حالی که وقتی در هر نقطه از این منطقه دولت به زندگی و معیشت مردم توجه کرده و آن‌ها منبع درآمدی غیر از عرصه جنگل یافته‌اند (مثلاً بازارچه‌های مرزی) به گواه بسیاری از محققان وضع جنگل‌ها بهبود یافته و زادآوری در آن‌ها بیشتر شده است.

این کارشناس جنگل با بیان اینکه اگر در این منطقه اشتغال‌زایی غیر فضای بهره‌برداری از جنگل (تولید زغال و تولید سفز) ایجادشده و با دامداری از طریق اجرای طرح‌های فقرزدایی محدود شود، یقیناً شاهد بهبود شرایط جنگل‌ها خواهیم بود خاطرنشان کرد، این جنگل‌ها درواقع گرفتار مشکلات اجتماعی و اقتصادی ساکنان این منطقه شده‌اند.

اعتماد با اشاره به اینکه ما برای حفاظت از جنگل‌ها با مشکل فنی مواجه نیستم بلکه باید با حل مشکلات اجتماعی و رفع فقر فرهنگی، اعتماد مردم را جلب کرده و از مشارکت آن‌ها برای صیانت از این مواهب خدادادی بهره ببریم، اذعان کرد، یقیناً با شرایط آب وهوایی موجود نیز می‌توان

سپهرغرب، گروه زیست‌بوم – طاهره ترابی‌مهوش؛ در گفت‌وگو با دانشیار دانشگاه تهران مشخص شد؛ به لحاظ طبیعی قرق تنها راه تنفس جنگل‌های زاگرس است.

به‌دلیل اینکه ایران به لحاظ آب و هوایی در کمربند خشک جهان واقع شده، جنگل‌ها و منابع طبیعی از ارزش بسیار بالایی برخوردار هستند و نقش بسیار مهمی در تأمین اکسیژن، گیاهان دارویی، حفظ آب و تثبیت خاک دارند، در این بین جنگل‌های زاگرس خود تافته‌ای جدا یافته و سرشار از مزیت برای منطقه غرب کشور به لحاظ اکولوژیکی به‌حساب می‌آیند چراکه مجموعه جنگل‌های زاگرس، زیست‌بوم جمعیتی بالغ بره ۱۰ میلیون نفر است و نمی‌توان به‌سادگی از کنار مسائل و مشکلات ساکنان این مناطق در صورت تخریب و تضعیف این جنگل‌ها عبور کرد.

زیرا در حال حاضر ۵۰ درصد کل دام کشور در حوزه زاگرس است و ۴۰ درصد از نزولات جوی نیز در این منطقه رخ داده و ۷۰ درصد عشایر نیز در این ناحیه ساکن هستند.

علاوه بر این طبق تحقیقات انجام‌شده از دو هزار و ۱۰۰ گونه گیاه خوراکی و دارویی در عرصه طبیعی زاگرس حداقل ۴۷۰ گونه آن با عنوان خواص دارویی ثبت شده و پشتوانه تحقیقاتی و علمی در آزمایشگاه دارند.

از طرفی جنگل‌های زاگرس تأمین‌کننده ۴۰ درصد آب شیرین تولیدی در کشور بوده و هر هکتار جنگل سالانه ۲٫۵ تن اکسیژن تولید می‌کند که معادل اکسیژن مورد نیاز ۱۰ نفر است.

جالب‌تر اینکه هر هکتار جنگل ۶۸٫۵ تن گرد و غبار را در خود رسوب می‌دهد که هیچ فیلتری توانایی رسوب این حجم از گرد و غبار را ندارد، در عین حال قادر است بین ۲۰۰ تا دو هزار مترمکعب آب را در زمین نفوذ دهد؛ البته توجه به این نکته ضروری است که طبق گفته کارشناسان میزان نفوذ آب در مناطق دارای پوشش جنگلی ۴۰ برابر بیشتر از مناطق بدون پوشش جنگلی است.

بنابراین صیانت از این جنگل‌ها رمز حفظ حیات در مناطق غربی کشور است که امروز خبرهای خوشی از آن به گوش نمی‌رسد برای مثال اخیراً رئیس مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان ایلام خبر از تخریب و خشکیده شدن سالانه به‌طور میانگین هزار و ۲۰ هکتار از

به دریای خلیج فارس برسد اما امروز در نبود پوشش مناسب جنگلی و انبوهی لازم و در پی آن عدم جذب آب، این مدت به سه تا چهار روز تقلیل یافته است.

وی با تأکید بر اینکه وقتی جنگل از پوشش مناسب گیاهی در کف زمین و تاج خود برخوردار نبوده و لایه هوموسی خاک در پی تغذیه دام از لاشبرگ‌ها از بین رفته باشد، در پی بارندگی سرعت جریان آب بالا گرفته و به سرعت از دسترس خارج می‌شود، تشریح کرد؛ در این جنگل‌ها چرخه مواد ضعیف شده و درختان خشکیده می‌شوند این در حالی است که همین لاشبرگ‌ها قادر به حفظ رطوبت در جنگل‌ها هستند.

مع الوصف با توجه به آنچه گفته شد جنگل‌ها نقش بسیار مهمی در تأمین آب، حفظ خاک، تعدیل آب و هوا و تعادل اقتصادی و اجتماعی در کل کشور دارند شرایط اقتصادی و اجتماعی حاکم بر این ناحیه روییشی سبب شده تا ساکنان محدوده‌های جنگلی برای تأمین نیازهای معیشت خود به‌شدت به منابع جنگلی این عرصه‌ها وابسته شوند.

در بسیاری مواقع بیان می‌شود که مردم فقیر در مناطق جنگلی به تخریب جنگل‌ها می‌پردازند زیرا برای امرار معاش وسیله دیگری به جز محیط زیست ندارند، بنابراین حفاظت از آن‌ها بسیار مهم است.

بنابراین با توجه به اهمیت این جنگل‌ها در حفاظت از خاک و جلوگیری از فرسایش‌های مختلف و ضرورت حفظ این جنگل‌ها، آگاهی از میزان تخریب برای برنامه‌ریزان و مدیران بخش منابع طبیعی بسیار ضروری است.

هرگونه برنامه‌ریزی برای تعیین شدت آسیب به جنگل‌ها در مناطق مختلف، جلوگیری یا کند کردن آن نیازمند مطالعاتی شامل شناسایی عوامل تخریب و همچنین عوامل مؤثر در آن خواهد بود که به برخی از آن‌ها در این گزارش پرداختیم؛ بنابراین امید می‌رود متولیان آن با توجه به نظرات کارشناسی ارائه‌شده در گام نخست از داشته‌های موجود حفاظت کرده و در گام بعدی از طریق فراهم کردن زیرساخت‌های اجتماعی و اقتصادی و ایجاد اشتغال فارغ از عرصه‌های جنگلی از طریق جلب مشارکت مردمی نسبت به احیای جنگل‌ها نیز گام بردارند.